

Cultura popular i política: entre l'apoderament i la seva reducció instrumental

Published by [Interacció](#) [1] on 09/01/2024 - 09:34 | Last modification: 28/04/2026 - 08:08

Aquest article analitza com la cultura popular és interpretada i utilitzada pels partits polítics catalans, posant en evidència una tensió de fons: el seu reconeixement com a espai de participació i cohesió conviu amb una lectura clarament instrumental que en desdibuixa el valor propi. La cultura és definida d'entrada com una forma de vida i com una responsabilitat col·lectiva, vinculada als drets culturals i a la participació ciutadana. Tanmateix, en el pas del discurs a les propostes, aquesta centralitat es dilueix i la cultura popular esdevé sovint un mitjà per assolir altres objectius polítics.

L'anàlisi de les respostes dels partits permet identificar una coincidència aparent: tots reconeixen el paper de l'associacionisme cultural com a espai de participació i generació de capital social. Però aquesta coincidència amaga diferències significatives en la concepció de la cultura. Mentre algunes formacions la situen com a mecanisme d'autogestió i apoderament comunitari, d'altres la redueixen a una expressió de llibertat individual o a un instrument de continuïtat identitària.

Muntanyola posa el focus en un element clau: la manca de concreció. Malgrat el reconeixement general de la importància de la cultura popular, les propostes polítiques són majoritàriament genèriques, continuïstes i poc desenvolupades. Les referències a legislació, finançament o estructures institucionals rarament es tradueixen en mesures específiques, i la cultura popular queda situada en un nivell declaratiu.

Aquesta ambigüïtat es fa especialment visible en la manera com es defineix la funció de la cultura popular. En la majoria de discursos, apareix com a instrument per a la cohesió social, la salut, la igualtat o la transmissió de valors. És a dir, com una eina útil per a altres polítiques. Aquesta mirada funcional desplaça la cultura del centre i la converteix en un recurs al servei d'objectius externs, sense reconèixer-la com a espai autònom de creació, conflicte i producció de sentit.

El text introdueix també una lectura materialista de la cultura, recordant que les pràctiques culturals depenen de condicions socials i econòmiques concretes. La precarietat del sector, els efectes del turisme o les dificultats d'accés als recursos condicionen la capacitat de les associacions per sostenir-se i per garantir una participació efectiva. Això reforça la idea que la cultura no pot ser pensada només en termes simbòlics, sinó també com a activitat material que requereix polítiques públiques consistentes.

Finalment, Muntanyola assenyala un risc de fons: la cultura popular no ocupa una posició central en les agendes

polítiques. Les propostes es mantenen en un marc formal i legislatiu, amb poca capacitat de transformació real. Això té conseqüències directes sobre l'associacionisme cultural, que pot veure compromesa la seva sostenibilitat i el seu paper com a espai de construcció col·lectiva.

El desplaçament que proposa l'autora és clar: recuperar la cultura popular com a espai polític en si mateix. No només com a instrument de cohesió o identitat, sinó com a lloc on es defineixen formes de vida, relacions socials i horitzons compartits.

Referència

Muntanyola Saura, D. (2023). La cultura popular, instrumentalitzada per la política. *Canemàs: Revista de Pensament Associatiu*, (26), 167-171. <https://raco.cat/index.php/canemas/article/view/430771> [2]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: cultura popular

Tags: polítiques culturals

Tags: participació cultural

Tags: governança cultural

Tags: valor públic de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2024/cultura-popular-i-politica>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://raco.cat/index.php/canemas/article/view/430771>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/4008>